

ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ВИОКРЕМЛЕННЯ ЯКІСНО ОДНОРІДНИХ ЗОН З РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

У програмі діяльності Кабінету Міністрів України досить багато уваги приділяється розвитку сільського господарства [1]. Уряд розробив основні напрями її реалізації. Впровадження в життя державної політики в галузі сільського господарства сприятиме розвитку галузі на регіональному рівні та сприятиме підвищенню темпів соціально-економічного розвитку регіонів, надасть можливість проводити розмежування земель різних форм власності, запроваджувати виключно аукціонний порядок передачі земель, що знаходяться в державній чи комунальній власності, в оренду, розвитку ринку оренди землі (можливість продажу прав та їх застави), спрощення процедур реєстрації договорів оренди, запровадження механізмів збереження та відтворення земельних ресурсів шляхом розвитку меліорації, рекультиваци, нормування та стандартизації у галузі охорони земель, надання права розпоряджатися землею об'єднаним територіальним громадам, в інших випадках - обов'язкове погодження питань використання земель з органами місцевого самоврядування, все це та багато іншого, значно підвищить ефективність заходів державного стимулювання в розвитку діяльності сільськогосподарських підприємств.[1]. Тому особливу увагу необхідно приділяти статистичному оцінюванню сучасного стану розвитку територій, виокремленню регіональних зон.

Розроблені методологічні підходи до визначення та оцінювання однорідних регіональних зон за діяльністю сільськогосподарських підприємств є дієвим інструментом для оцінювання діяльності галузі в регіонах країни.

До показників діяльності сільськогосподарських підприємств увійшли:

- ✓ обсяг виробництва сільськогосподарської продукції;
- ✓ чисельність ВРХ;
- ✓ чисельність свиней;
- ✓ чисельність птиці;
- ✓ посівні площі;
- ✓ наявність зернозбиральних комбайнів;
- ✓ наявність тракторів;
- ✓ внесено мінеральних добрив на 1 га посівної площі.

Аналіз запронованих показників оцінки діяльності сільськогосподарських підприємств регіонів України несе в собі характеристику певного процесу або явища яке впливає на виробництво сільськогосподарської продукції.

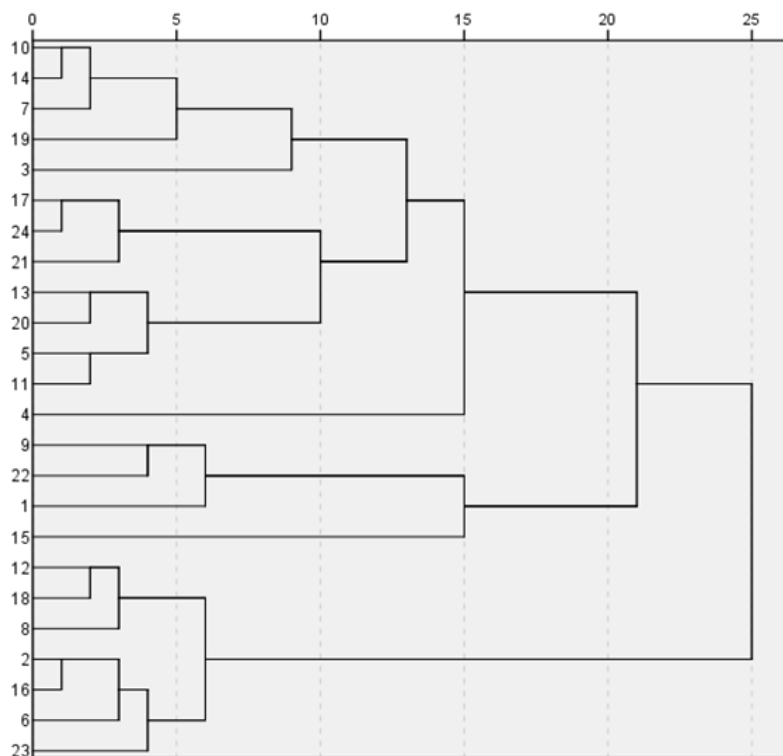

Рис.1 Дендрограма регіонів України за сільськогосподарською діяльністю у 2015р.

З метою розподілу регіонів України на групи були використано програму SPPS. У задачах кластерного аналізу використовувалась Евклідова відстань, яка є найбільш узагальнюючою відстанню.

Графічно процедуру кластиризації можна зобразити у вигляді дендрограми за умови, що ця процедура оперує тільки з елементами матриці відстаней або подібності. У дендрограмі – дереві об'єкти розташовані вертикально ліворуч, а результати кластиризації – зверху. Значення відстаней або подібностей, які відповідають побудові нових кластерів, зображуються на горизонтальній прямій [2, с.76-77].

Таблиця 1

Позначення регіонів країни на дендрограмі	
Регіони	Номер регіону на дендрограмі
Вінницька	1
Волинська	2
Дніпропетровська	3
Донецька	4
Житомирська	5
Закарпатська	6
Запорізька	7
Івано-Франківська	8
Київська	9
Кіровоградська	10
Луганська	11
Львівська	12
Миколаївська	13
Одеська	14
Полтавська	15
Рівненська	16
Сумська	17
Тернопільська	18
Харківська	19
Херсонська	20
Хмельницька	21
Черкаська	22
Чернівецька	23
Чернігівська	24

На основі стандартизованих даних було побудовано горизонтальну дендрограму класифікації регіонів України за сільськогосподарською діяльністю підприємств[3].

На рис.1 представлено однорідні регіональні зони за розвитком сільськогосподарської галузі України, виокремлені методами кластерного аналізу. Слід зазначити що 1 кластер відображає 17 регіонів(див.Табл.1) до яких належать сільськогосподарські підприємства які мають високий розвиток сільського господарства. Порівняно з першим кластером інші регіональні зони знаходяться в менш сприятливих умовах для ведення галузі.

Так, другий кластер (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька) це переважно Західні регіони країни, які мають менш сприятливі природно-кліматичні умови для ведення сільськогосподарської діяльності.

Отримані характеристики регіональних зон за обсягом виробництва сільськогосподарської продукції, чисельністю поголів'я худоби та птиці та галуззю сільського господарства свідчать, що однакові умови розвитку територій, що входять до їх складу потребують єдиних заходів спрямованих на поліпшення ситуації в аналізованій галузі, розвитку сільськогосподарських відносин, удосконалення механізмів розвитку агропромислового комплексу країни.

Список використаної літератури:

1. Програма діяльності Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248969842 – Назва з титул.екрана.
2. Дюран. Б. Оделл П. Кластерный анализ: Пер. С англ.. Е.З. Демиденко/ Под.ред. А.Я. Боярского; Предисловие А.Я.Боярского.– М.: Статистика .1977.–128 с.
3. .Сільське господарство України за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/> – Назва з титул.екрана.